

17.1

Samtalstarters för arbetslag

Stoppa mördarfraserna!

Hej!

- Det har vi inte tid med.
- Det finns inga pengar.
- Det har vi provat men det fungerade inte.
- Det kanske fungerar i din grupp, men inte i min.
- Jaså, ytterligare ett projekt att inte hinna med.
- Om jag bara hade en mindre grupp, så kanske.
- Mera som kommer uppifrån som läggs på oss.

När du kommer hem från en kurs, står dina kamrater vid dörren och säger, "Berätta, berätta, berätta"? Eller säger kollegorna någonting nonchalant i stil med, "Jaså, har du varit på kurs nu igen?" När du kommer in i personalrummet och sprudlar av entusiasm över en särskilt lyckad lektion eller elevprestation, möts du av nyfikenhet eller skepsis?

Det finns inget bättre sätt att ta död på kreativitet, entusiasm och arbetslust än att få en s.k. mördarfras i ansiktet.

För att desarmera mördarfraserna, lek med dem. Inventera typiska mördarfraser som vuxna använder mot varandra eller eleverna använder mot varandra. Det är ganska roligt att komma på allt tokigt man kan säga, men det ligger ett stort allvar bakom.

Åtgärd

Ge exempel på "mördarfraser" som vuxna kan använda för att "mörda" en ny idé.

Ge exempel på "mördarfraser" som elever använder mot varandra.

Diskutera hur mördarfraser kan motverkas.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

1.12

Skolans checklista

Rekrytering

Hej!

På vår skola tar vi rekrytering av ny personal på stort allvar. Vi är systematiska, noggranna och arbetar hårt för att attrahera de allra bästa pedagogerna och övrig personal vi kan hitta.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Personalen är skolans främsta verktyg. Självkänt. Så frågan är om rekrytering är en fråga som tas på stort allvar och med en god, systematisk plan.

Jag minns rekryteringsprocessen från min egen rektorstid och ser i backspegeln hur godtyckligt det var utan systematik. "Hon verkar trevlig." "Vi måste ta honom – det finns ingen annan behörig." "Skolan startar om en vecka, nu måste vi faktiskt hitta någon." "Men titta vilket snyggt följebrev hon skrev. Henne kan vi ta."

Det var inte bra!

Gör inte så! Det tar tid. Det ska ta tid. Referenser ska kollas. Provlektioner ska hållas. Intervjuer ska genomföras. Nu för tiden kan man, i brist på tid att genomföra provlektioner, be de sökande att filma sig själva med något ledarskapsuppgifter så man ser hur personen beter sig mot barn och ungdomar. Jodå, det fattas behöriga ibland och ibland är det få som söker – men gör allt ni kan för att attrahera goda, entusiastiska, ansvarsfulla krafter.

Förutom att det är ekonomiskt oförsvarbart att slarva med rekrytering påverkar det kvalitet på skolan lång tid framöver. Sköt detta med yttersta allvar!

Åtgärd

Det vi kan göra för att lyckas "träffa rätt" när vi rekryterar:

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

5.17

Brev till fritidspedagoger

Tre bekräftelser

Hej!

En av de största drivkrafterna bakom allt mänskligt beteende är behovet av att bevara sin egen självkänsla. Med det menas att när man känner sig hotad eller ifrågasatt hamnar man i försvarsställning – att försvara sin egen existens kan man säga – och det kan i vissa fall leda till ilska, sorg, utbrott och okoncentration. Människor gör nästan vad som helst för att skydda sig.

Just därför är det viktigt att undvika att göra bort elever inför sina kamrater, att undvika sarkasmer, att undvika att uttrycka allmänna omdömen om hur de "är" som personer, att inte diskutera hur eleverna "är" med kollegor och absolut inte bedöma dem i förväg. Varje dag ska istället ge en ny möjlighet att komma igen, lära sig, utvecklas och ta steg framåt. En elev som inte känner hopp inför nästa dag betar sig sällan konstruktivt.

Vi människor längtar och söker efter att bli bekräftade. Det betyder att vi mår bra när andra tar oss på allvar, lyssnar på oss, tar sig tid för oss, ser vad vi gör, ser våra möjligheter och är nyfikna på hur vi tänker. Det är ju inte lätt med 25 elever att se, lyssna till och bekräfta under varje pass. Men det är fullt möjligt att möta varje elev med tre bekräftelser under en dag:

- Hej, (John), välkommen. Trevligt att se dig.
- Hur går det (John)? Kan jag hjälpa dig med någonting?
- Tack för idag (John). Jag såg hur du engagerade dig i (X). Vi ses igen i morgon.

Vänd dig till några barn lite extra under dagen, men se till att alla, varje vecka, känner att du ser dem, vill dem väl och är glad att ha dem i din grupp.

I en relationsorienterad skola är att se, lyssna och bekräfta bland det viktigaste du kan göra. Återigen handlar det om att främst uppmärksamma det konstruktiva som du ser.

Åtgärd

Prova de tre bekräftelserna med namn med två-tre elever i morgon och upplev hur det känns för både dig och dem.

Berätta för andra om en person under din uppväxt som bekräftade dig. Hur påverkade det dig?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

Brev till föräldrar 6:16

Vem ansvarar för vad?

Hej förälder!

För att samarbete mellan hem och skola ska fungera på bästa möjliga sätt är det viktigt att klargöra vem som ansvarar för vad. Vad tillhör lärarens revir som läraren bestämmer över, t.ex. lektionsuppläggen? Vad tillhör förälderns revir, t.ex. mat och sömnvanor? Vad tillhör elevreviret, t.ex. vad man vill göra på rasten eller hur en redovisning ska gå till? Vad är det som man ska bestämma tillsammans?

Till exempel att ge eleverna frukost eller att se till att man inte använder sociala medier för att mobba en klasskamrat är saker som föräldrar ibland tycker att skolan borde ordna, men det kan man också tycka att det tillhör föräldrareviret. Sömn och matvanor tillhör också föräldrareviret eftersom hur det sköts hemma påverkar elevernas koncentration i skolan.

Nej, det är inte lätt att reda ut de olika reviren men man kan ju argumentera att skolan har ansvar idag för saker som man inte alls ansvarade för tidigare, vilket gör att man ibland ägnar mindre tid åt primäruppgiften - undervisningen - och mer tid åt att reda ut konflikter, fixa saker som fattas i de små barnens ryggsäckar eller ordna fram läroböcker som eleverna har glömt hemma.

Att tänka på

Ge exempel på saker som bör tillhöra lärareviret, föräldrareviret och elevreviret. Ge exempel på saker som helst ska diskuteras så att alla tre parter, lärare-elev-förälder är överens.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

15.9

Mallar och exempel

Struktur för ett reflektionssamtal

Hej!

Min första professor i pedagogik berättade om sin lärarpraktik. Han hamnade hos en god förebild som ställde följande tre frågor efter att han som lärarstudent hade genomfört en lektion.

Det är frågor som är lämpliga både i en reflektion med en kollega, men som även kan användas i en reflektion tillsammans med eleverna, till exempel vid en utvärdering av ett grupparbete.

Fråga 1:

- Vad var du mest nöjd med under ditt pass (grupparbete, lektion, annan aktivitet)? Med andra ord, gör en egen analys av vad som gick bra. Det ger samtalet en positiv start och betonar betydelsen av självanalysen.

Fråga 2:

- Vis av din erfarenhet, om du skulle genomföra samma lektion (grupparbete, aktivitet) i samma grupp under samma förutsättningar vad skulle du då göra annorlunda? Med andra ord, reflektera själv över vad du har lärt dig och vad du kan bli bättre på. Den psykologiska principen är att det alltid är bättre om man själv kommer på vad man ska göra än om någon annan ger dig råd.

Fråga 3:

- Har du några frågor till mig som har observerat din lektion eller någon särskild feedback som du önskar? Det är kollegan (eleven) som nu får en chans att styra inriktningen på feedbacken och då är man ofta mer benägen att ta emot den. Det hindrar inte att du kommer med råd eller tips, men vänta så länge du kan. Du vill locka fram idéer ifrån kollegan (eleven) i största möjliga mån.

En fjärde fråga som jag ofta lägger till är: Ge ett konkret exempel på det du ska göra inom 48 timmar. Med andra ord innan samtalet avslutas vill jag veta kollegans (elevens) nästa steg.

Tacka varandra, sammanfatta, avrunda.

Lycka till!
John Steinberg